

Aşağıdaki sorularımın Çevre Ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Gülstan

Gülstan KILIÇ KOÇYİĞİT

Muş Milletvekili

Türkiye'de koruma altındaki yaban hayvanlar, nesli tükenme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Özellikle yapılan Hidroelektrik Santreller (HES), güvenlik barajları ve maden ocakları hem ekosistemin yok olmasına, ekolojik döngünün bozulmasına hem de türlerin neslinin tükenmesine neden olmaktadır.

Tunceli bölgesinde Dağ keçileri, Boz ayı, Ur kekligi, Vaşak ve akbaba gibi yaban hayvanlar nesli tükenme tehlikesi ile karşı karşıya olan ve koruma altına alınan yaban hayvanlarıdır. Ancak bu hayvanlar çoğu zaman keyfi bir şekilde avlanarak katledilmektedir. Munzur Vadisi boyunca doğaya yayılan dağ keçileri yöre halkı için kutsaldır, onu "Xızır'ın davarı" olarak görürler. Bu yüzden dağ keçilerine dokunmazlar, koruyup kollarlar. Halk, kıtlık ve yokluk dönemlerinde bile dağ keçilerine dokunmamışlardır. Yöre halkı için kutsal kabul edilen ve aynı zamanda koruma altında olan dağ keçileri, son zamanlarda kimliği belirsiz kişi ve kişiler tarafından katledilmektedir. Bu aynı zamanda bir inanç katliamıdır.

Yine dünyada nesli tükenen hayvanlar arasında ilk sıralarda yer alan vaşaklar, Türkiye'de nadir bulunan; Tunceli, Erzincan, Erzurum, Kars gibi bölgelerde görülen ve koruma altına alınan yabani hayvanları sınıfında yer almaktadır.

Türkiye'de popülasyon büyüklükleri net olarak bilinmeyen vaşaklar, geçtiğimiz bir yıl içinde kaçak avcılar tarafından çokça avlanarak katledilmiştir. Sadece 2019 yılının Ocak ayında Tunceli'de 3 vaşak öldürülmüştür. Geçtiğimiz günlerde bir yurttaş otomobili ile seyahat ettiği sırada Kutuderesi mevkiinde yol kenarında silahla vurulmuş bir vaşak ölüsü bulunmuştur.

25 Ocak Cuma günü Tunceli'de bir vaşakın daha öldürüldüğü görüntüsü basına yansımıştır. Aynı şekilde geçen senelerde Konya'da, Erzurum'da benzer görüntüler basına yansımıştır. Koruma altında olan ve çok önemli bir tür olan dağ keçileri ve vaşaklar, kaçak bir şekilde avlanarak öldürülmektedir. Özellikle yaz aylarında askeri operasyonlar sonucu çıkan orman yangınları, güvenlik barajları, maden ocakları gibi florayı, faunayı ve tüm orman ekosistemini olumsuz etkileyen faktörler nedeniyle yaban hayvanları üreme, beslenme alanı olan dışına çıkarak kolayca kurşunların hedefi olmaktadır. Munzur ve Pülümür Vadisi karayolu kenarlarında ölü vaşak ve dağ keçilerine rastlamak bu yüzden tesadüf değildir.

Bu bağlamda;

1. Türkiye'de nesli tükenmekte olan ve koruma altında olan toplan kaç yaban hayvanı vardır? Koruma altındaki yaban hayvanları ile ilgili yapılan araştırma ve çalışmalar nelerdir?
2. Türkiye'de dağ keçisi ve vaşak popülasyonuna dair veriler var mıdır? Varsa kaç tür ve toplam sayıları ne kadardır?
3. Tunceli'de dağ keçilerini ve vaşakları avlayan kim veya kimlerdir? Bu kişiler tespit edilmiş midir? Edilmişlerse haklarında hangi işlemler yapılmıştır?
4. Nesli tükenme tehlikesi ile karşı karşıya olan yaban hayvanlarının etkin korunması ile ilgili ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?
5. Koruma altındaki yaban hayvanları avlama, avlanma süreleri dışında avlama, avlamlarda avlanma izni almadan avlanma, avcılık belgesi olmadan avlanma, zehirle avlama gibi avlanma kriterlerine ve kurallarına uymayan kaç kişiye şimdiye kadar 4915 Sayılı Kanun kapsamında cezai yaptırım uygulanmıştır?
6. Tunceli'de 2015- 2018 yılı arasında yaz aylarında askeri operasyonlar nedeniyle çıkarılan orman yangınlarının yaban hayat üzerindeki olumsuz etkileri araştırılmış mıdır? Araştırılmışsa hangi sonuçlara ulaşılmıştır?
7. 2015- 2018 yılları arasında Tunceli'de yaban hayvanların yaşadığı alanlarda yapılan barajlar ve maden ocakları ile ne kadar su havzası, mera, orman ve yaylalar zarar görmüştür? Söz konusu zararlarla ilgili hasar tespit ve çevre etki değerlendirme çalışmaları yapılmakta mıdır?

8. Türkiye'nin de imzacı olduğu BERN'e (Avrupa'nın yaban hayatı ve yaşama ortamlarını koruma sözleşmesi) göre, yabani flora ve fauna türlerinin yaşama ortamlarının korunması amaçlanmıştır. Buna göre doğayı bir bütün olarak yok eden HES projesi, inşaat, orman yangınları ve kaçak avlanma ile etkin mücadele ve doğa dostu politikalar üretmeyi düşünüyor musunuz?
9. Tunceli'de vaşakların ve dağ keçilerin para karşılığı avlanmalarına izin verildiği iddiaları doğru mudur? Bu iddialarla ilgili inceleme ve soruşturma başlatmayı düşünüyor musunuz?
10. Tunceli halkı için kutsal kabul edilen dağ keçilerini avlamak suretiyle öldüren kim veya kimlerdir? Dağ keçilerini öldürenler yöre halkından olmadığına göre, hangi illerden gelmektedirler?